

# LIBELLUS MIRACULORUM S. JACOBI APOSTOLI.

(VINCENTIUS Bellovacensis, *Speculum historiale*, tom. IV, lib. xxvii, cap. 30.)

Anno Domini 1124, inquit Vincentius Bellovacensis, obiit bonæ memoriæ papa Calixtus. Ille enim, ut legitur, Calixtus secundus qui libellum scripsit De miraculis sancti Jacobi, quæ sparsim legerat in unum volumen compilando, de quo nonnulla ad ædificationem legentium hic inserere curavi.

## INCIPIT LIBELLUS MIRACULORUM S. JACOBI APOSTOLI A CALIXTO PAPA COMPILATUS

(CALIXTUS PAPA). — Cum essem scholaris et ab infantia beatum Jacobum diligens, xiv annorum spatio perambulans terras et provincias barbaras quæ de eo scripta inveniebam paucis et vilibus cædulis diligenter scribebam, ut in uno volumen comprehendere possem. O mira fortuna! Inter prædones cecidi et raptis omnibus spoliis meis, codex mihi tamen remansit. [In] ergastulum trusus fui, et perduto toto censu meo, mihi tantummodo codex remansit. In profundum aquarum multarum crebro cecidi, proximus morti, et minime codex infectus evasit. Domus in qua eram cremabatur et consumptis rebus meis codex mecum evasit inustus.

Cumque studiose cogitarem ut codex ille pro quo innumeras passus sum anxietates, quem et manibus meis studebam perficere, Deo foret acceptabilis, nocte raptus in extasi in quadam regia splendida vidi juvenem pulcherrimum et splendidum laureatum regaliterque in cathedra sedens mihi insidenti pedibus suis ait: « Præbe quas in manu habes cirothecas. » Cui cum libenter obtulissem, illo thalamum ingrediente, quidam e sociis ejus dixit mihi: « Iste est filius Regis summi qui, sicut cirothecas de manibus tuis accepit, sic codicem apostolicum placide suscipiet, postquam impleveris. » Rursus translationis apostoli sermonem veneranda die mihi ruminanti et scripturam ejus inter manus tenenti, una cum beato Jacobo in extasi ipse apparuit dicens: « Scribe quæ cœpisti, corrige scelera pravorum hospitem manentium in itinere apostoli mei. » Nemo igitur hunc librum despiciat; quidquid in eo scriptum est authenticum magnaque auctoritate expressum. Itaque miracula quæ in hoc codice continentur diebus festis ejus in refectoriis legantur.

Temporibus Aldetonsi regis in Hispaniæ partibus xx viri Christiani, quorum unus erat sacerdos a Sarcenis capti sunt, et in urbem Cæsaraugustam carcere tenebroso diversorum generum nexibus obligati. Qui cum Deo inspirante, admonente presbytero, beatum Jacobum invocarent, in obscuro carceris sic eos alloquens refulsit: « Ecce adsum quem vocastis. » Tunc ora quæ pro dolore infixæ in genibus tenebantur erigentes ad pedes ejus ceciderunt; qui suffuso ejus virtutis unguento eorum vincula confregit suaque potentia captivorum manibus consumpta de carcere divinitus erepti, ad portas civitatis eo duce pervenerunt. Quæ facto crucis signo, apostolicæ reverentiæ egressum ultro ministraverunt. Illos igitur jam fere illucescente ad quoddam castellum quod Christianorum tutamine tenebatur perduxit, ubi se ab eis vocari præcipientes, cælos visibiliter ascendit. Tunc cum magno clamore advocantes, apertis foribus intus suscepti sunt.

(BEDA PRESBYTER.) Temporibus beati Theodori Compostellanensis episcopi, quidam grave peccatum commisit, quod vix sacerdoti suo et episcopo ausus est confiteri. Quo audito episcopus stupefactus penitentiam ei dare non audens, hominem illum cum cedula in qua erat peccatum illud scriptum ad sanctum Jacobum misit. Qui cum venisset illuc die festi ejus, cedulam super altare posuit, flens et rogans sanctum Jacobum ut meritis suis deleteret illud peccatum. Interea episcopus ad missam celebrandam accessit, et cedulam illam videns, cum quæreretur cur et a quo posita esset ibi, vir ille protinus occurrit, et rei seriem cunctis audientibus flens narravit. Litteras illas aperiens et nil ibi scriptum inveniens, peccatum illud dimissum cunctis narrantibus intellexit.

(HUBERTUS BISUNTINUS.) Anno Domini 1080, xxx viri de Lotharingia, Sanctum Jacobum adeuntes mutux servandam virtutis fidem sibi invicem promiserunt. Unus tamen inter eos fuit qui hoc eis non promisit. Cum itaque ad urbem quæ Porta Clusa dicitur incolumes pervenissent, unum e sociis ibi ægrotantem, propter pactum quod fecerunt per xv dies usque ad portus Cifereos cum grandi labore tulerunt, cum illæ xv diebus ab expeditis v diebus agi possent; tunc tandem gravati infirmum reliquerunt. Ille tamen solus qui fidem non promisit cum eo remansit ad pedem montis Sancti Michaelis. Tunc dixit infirmus ut eum, si posset, supra illum montem ferret. Quem ille libenter detulit, et die declinante ad vesperam infirmus migravit. Quod videns vivus valde timuit propter imminentem noctis caliginem, et defuncti penitentiam, et gentis barbaræ feritatem. Sic ergo omnino destitutus ad orationem se contulit, et statim sanctus Jacobus ei in specie equitis apparens, causam fletus inquisivit. « Domine, inquit, quia nox est, et mortuus iste sepeliri non potest. » Tunc ille: « Trade mihi hunc mortuum, et tu ascende post me super equum. » Quo facto nocte illa ante solis ortum, xii dietas peragentes ad montem Gaudii qui est dimidia leuca citra Sanctum Jacobum pervenerunt. Ibi que sanctus vivum et mortuum de equo deposuit, jubens vivo ut canonicos Sancti Jacobi ad sepeliendum peregrinum mortuum invitaret, et peracta peregrinatione cum inveniret socios in urbe quæ dicitur Legio, eos de fracto pacto corripere et diceret eis ex parte sancti Jacobi quod, propter hoc, eorum peregrinatio non valeret. Et his dictis disparuit. Ille autem rediens, cum hoc inventis sociis nuntiasset, valde mirati sunt, et ab episcopo Legionis civitatis, ut ille consecutus fuerat, super hoc penitentiam susceperunt.

(CALIXTUS PAPA.) Anno Domini 1090, quidam Teutonici Sanctum Jacobum adierunt, et in urbe Tolosa a quodam burgense hospitio suscepti sunt, quos nocte inebrians scyphum argenteum in mantica eorum posuit, et mane exeuntes quasi latrones inclamans revocavit. At illi dixerunt ut illum puniret super quæ pecuniam suam inveniret, illosque discutens in mantica patris et filii scyphum suum reperit, et sic eorum bona rapiens ad iudicium traxit. Cum ergo iudex unum tantum ex pietate juberet appendi; et pater pro filio, et filius pro patre vellet mori, tandem filius suspenditur, et pater tristis et anxius ad Sanctum Jacobum progreditur. Post xxxvi dies revertens, ad corpus filii adhuc pendens lamentando divertit. Cumque eulacrymosis gemitibus inclamaret, ecce filius suspensus cum blande consolari cœpit dicens: « Noli, pater dilectissime, flere, sed gaude quia nunquam fuit mihi ita bonum. Nam hucusque sancti Jacobi manus sustentat, et me cœlesti dulcedine refocillat. » Quod pater audiens occurrit ad urbem, et convocati populi viventem et sanum deponunt, et hospitem illorum illico suspenderunt.

Anno Domini 1090, Francus quidam mortalitatem hominum quæ erat in Francia vitare desiderans, cum uxore et filiis Sanctum Jacobum adire disposuit. Qui cum venisset ad urbem Pampiloniam defuncta illi uxore sua, hospes ejus totam illius pecuniam cum jumento quo pueri vectabantur, retinuit. Ille tamen sic penitus desolatus pueros suos humeris portans et manibus trahens, iter suum non dimisit. Cui de urbe exeunti et dolore tanti infortunii recitanti, vir quidam cum asino in via occurrit, et auditis casibus ejus ei asinum suum ad vehendos pueros commodavit. Itaque cum sic adjutus ad Sanctum Jacobum pervenisset, vigilantem in ecclesia et oranti, sanctus Jacobus apparuit, et si se cognosceret inquisivit. Cui neganti, « Ego sum, inquit, Jacobus apostolus qui tibi in Pampilonia meum asinum commodavi, et nunc iterum accommodo revertenti, et pernuntio tibi hospitem tuum quæ tua injuste retinuit ruentem de domus suæ solio moriturum, et hospites omnes ei similes bona hospitum detinentes, quæ debent dari pro remediis defunctorum; » et his dictis disparuit. Peregrinus rediens cum asino et pueris hospitem suum sic mortuum sicut apostolus pernuntiavit, invenit. Et cum lætus ad patriam pervenisset, depositis de asino pueris, asinus illico statim disparuit.

Anno Domini 1091, cum nauta quidam, Frisonus nomine, navim peregrinorum per mare duceret, quidam Saracenus, Auctus nomine, contra eum ad pugnam venit, volens secum omnes peregrinos in terram Arabitarum captivos ducere. Cumque duæ rates Saracenorum simul et Christianorum convenirent, fortiterque debellarent, cecidit Frisonus inter duas naves, lorica ferrea et galea clypeoque indutus, in profundum maris. Sed cum Dei clementia roboratus sanctum Jacobum invocaret, illico sanctus Jacobus in profundum maris ei apparuit, eumque per manum arripiens incolumem restituit navi. Et protinus cunctis audientibus, ait Saraceno: « Ni in hanc Christianorum naviculam dimiseris, eorum potestati te et tuam galeam tradam. » Cui ille: « O heros inelctye, cur prædam meam auferre moliris? Nunquid tu es Deus maris, qui nostræ genti in mari resistis? » Cui apostolus ait: « Non ego sum Deus maris, sed famulus Dei maris subveniens periclitantibus ad me clamantibus tam in mari quam in terra. » Statimque Dei virtute Saracenorum navis valida tempestate periclitari cœpit, et Christianorum puppis beato Jacobo ducente ad locum optatum pervenit.

Anno Domini 1092, cum quidam antistes a Jerosolymis juxta oram navis sederet, et apto psalterio psalleret, veniens unda maris valida illum rapuit, cum quibusdam aliis in mari. Qui cum a navi fere lx cubitis super undam fluctuantes jam distarent et beatum Jacobum invocarent, protinus, et stans super undas siccis plantis periclitantibus ait: « Nolite timere, filii mei. » Statimque Thetis ejus imperio omnes quos male invaserat in navi aperto codice etiam adhuc quo legebat antistes, minime infecto, sane restituit. et apostolus illico disparuit. Ille autem antistes in honorem ejus responsorium quoddam cum versu suo edidit.

Anno Domini 1104, quidam peregrinus a Jerosolymis rediens supra oram navis sedens cecidit. Cui beatum Jacobum altis vocibus imploranti quidam socius ipsius clypeum suum ei in mare jecit dicens: « Gloriosissimus Jacobus cuius auxilium invocas auxilietur tibi. » At ille clypeo accepto beato Jacobo duobus tribus diebus et noctibus natans navis vestigia secutus ad optatum portum cum aliis incolis venit, et quemadmodum beatus Jacobus ab hora qua eum invocavit ante illum per capitis verticem jugiter manu tenens præcesserat, cunctis enarravit.

Anno Domini 1105, Bernardus quidam in Italiam captus catenis obligatus est, et in profundo cujusdam turris ab inimicis ejectus. Cui die noctuque continuo imploranti apparuit beatus Jacobus dicens: « Veni, sequere me usque ad Galliciam. » Et disruptis catenis ejus disparuit. Illico peregrinus suspensus ad collum bovis usque ad turris summitatem sine humano juvamine beati Jacobi auxilio suffultus ascendit, et de sublimitate turris quæ xi cubitorum erat usque ad solum terræ forinsecus saltum unum faciens incolumis penitus evasit.

Anno Domini 1106, quidam negotiator volens cum mercibus ad nundinas proficisci ad dominum terræ illius ad quam profecturus erat, qui forte tunc in villa illa erat, accessit, rogans ut eum secum ad nundinas illas saluum duceret. Quod ille facturum se promisit, et fidem dedit. Sed cum illi profecti essent, ille diaboli instinctu commotus negotiatorem et ejus res accipiens in carcerem trusit, fortiterque constrinxit. Cui beatus Jacobus invocaret, nocte quadam, vigilantibus adhuc custodibus ei in carcere apparuit, et imperans ut surgeret, usque ad summitatem turris eum perduxit. Quæ se in tantum inclinavit quod visa est cacumen suum in terram deponere: a qua sine saltu et lacione descendens, solutus a vinculis abiit. Custodes vero illum insequentibus juxta eum venerunt. Et non inventientes excecati retro abierunt.

Anno Domini 1110 instante, in Italia milites ex civitatibus duabus inter se dissidentibus ad certamen congressi sunt. Quorum una pars ab alia superata fugere cœpit. In quo miles quidam beati Jacobi limina petere solitus aufugiens, jamque vitæ suæ diffidens, beatum Jacobum invocavit dicens: « O cæte Jacobe, si me ab imminente periculo liberare dignaberis, me et equum meum, nihil enim habeo pretiosius, provinciam tuam representabo. » Tunc apostolus inter eum et hostes, qui eum acrius insequendo capere studebant, apparuit, et hostibus vi leucis insequentibus clypei sui protectione liberavit; qui ne voti reus existeret, se et equum suum, qui xx solidos medietatis monetæ non valebat apostolo obtulit.

Anno Domini 1108, in oris Galliarum, vir quidam uxore sterili filium non habens, sanctum Jacobum propter hoc adiit, et rediens filium habuit cui Jacobus nomen imponens, cum esset annorum xv, cum ipso et matre adire sanctum Jacobum, et ei offerre proposuit. Sed in medio itinere puer ægrotans exspiravit: de eius morte parentes valde dolentes quasi amentes totum nemus clamoribus repleverunt. Mater autem sic sumptum Jacobum interpellavit: quod si filium ei non redderet, se vivam cum eo faceret sepeliri. Interea dum puer ad tumulum deferretur, quasi de somno excitatus revixit. Et qualiter eum sanctus Jacobus in sinu suo tenuerit, et jussit ei ut cum parentibus iter inceptum perageret cunctis astantibus narravit.

(HUBERTUS BIZUNTINUS.) Tres milites diocesis Lugdunensis ad Sanctum Jacobum pergebant. Quos inveniens quædam muliercula rogavit ut sui miserti duplarium suum amore sancti Jacobi deportarent. Quod cum unus eorum fecisset, et usque ad XII dietas a Galicia mulieris sacculum deportasset, quemdam infirmum in itinere reperit; a quo rogatus equum suum accommodavit. Et accipiens burdonem infirmi et sacculum mulieris, equum suum ferentem infirmum sequebatur. Sed fervore solis et labore itineris infirmatur. Reminiscens quod in multis offenderat, amore beati Jacobi apostoli infirmitatem suam usque ad Galiciam æquanimitè tolerabat. Ibiq̄ decumbens a suis sociis monitus est ut more boni Christiani confessus communicari se faceret. At ille bene audiens, sed respondere non valens, per triduum mutus fuit. Unde socios suos de salute corporis et animæ suæ vehementer turbavit. Quarta autem die vigilantibus circa eum et mortem ejus expectantibus graviter suspirans dixit: « Gratias ago Deo et sancto Jacobo quia liberatus sum, » et quærentibus quid dixisset: « Ex quo, inquit decubui, volebam facere quod monebatis, sed cum hoc cogitarem venerunt ad me subito dæmones ita me constringentes, ut nihil loqui possem quod pertineat ad salutem. Et vos quidem audiebam, sed respondere non poteram; sed mox huc intravit sanctus Jacobus ferens in sinistra manu sacculum mulieris, et in dextera bacculum pauperis quos in itinere sic adjuvi: burdonem habebat pro lancea, et sacculum pro parma, id est scuto, et statim quasi iratus veniens elevato baculo fugientes dæmones coegit exire. Et ecce beati Jacobi gratia me liberavit, et loquelam mihi reddidit. Facite ergo venire presbyterum, quia diutius in hac vita permanere non possum. » Qui cum moram faceret, unum de sociis admonuit dicens: « Amice, noli domino tuo amodo militare, scias enim quod veraciter est damnatus et mala morte proxime moriturus. » Quod postea probavit rei eventus. Sepulto socio cum rediissent, et illi domino hoc dixissent, ipse se non emendans, pro somnio verba eorum duxit. Sed paulo post in bello lancea cujusdam militis transfossus interiit.

Prope civitatem Lugdunensem, juvenis quidam peliparius patre defuncto matrem suam proprio labore sustentans, singulis annis adire Sanctum Jacobum solebat. Cum ergo diu caste vixisset, tandem quadam nocte cum quadam muliere fornicatus est. Mane autem facto, quia prius ad Sanctum Jacobum proposuerat, cum duobus vicinis ducens secum asinum ad Sanctum ire cœpit Jacobum, qui sibi quemdam mendicum in via reperientes, gratia societatis et amore apostoli, secum tulerunt ei necessaria largientes. Tunc illi juveni diabolus in specie sancti Jacobi nocte apparuit dicens: « Nosti quis sum? » Cui neganti: « Ego sum, inquit, Jacobus apostolus, quem singulis annis visitare consuevisti. Scias quia multum gaudebam de te, quia valde magnum bonum sperabam in te. Sed nuper antequam de domo tua exires, cum muliere fornicatus es, nec confessus, nec pœnitens huc venire ausus es, et cum peccato tuo peregre profectus es, quasi peregrinatio tua placeret Deo et mihi. Non debet esse. Sed quicumque propter me vult peregrinari, prius debet sua per confessionem peccata dicere, et post peregrinando eadem commissa pœnitere. » Illis dictis dæmon evanuit. Tunc anxius juvenis domum redire et peccata sua confiteri, et sic iter reincipere disposuit. Sed statim dæmon ut prius ei apparet, cogitationem talem redarguit dicens, quia peccatum istud nullo modo delere posset nisi sibi genitalia membra secaret, et multo beatiorem et martyrem fore si se auderet occidere. Quibus dictis, juvenis simplex nocte sociis suis dormientibus coltellum extraxit, et sibi genitalia amputans eodem cultello per ventrem transfixit. Cum ergo sanguis efflueret, et ille moriens palpitaret, experrecti socii accenso igne morientem invenerunt. Et timentes crimen homicidii mane fugientes ipsum cum egeno relinquunt. Post paululum cum ejus foveam præpararent, ecce defunctus propter fluxum sanguinis, extra ecclesiam positus, revixit et in feretro resedit, et statim circumstantes diluigent, et ad clamorem eorum omnes alii convenerunt, et sic ille loqui cœpit, et cuncta quæ illi contigerant, enarravit. Et cum prædicta dixisset adjunxit: « Cum me inquit, occidissent, dæmones me carperunt. Et cum me versus Romam ducerent, sanctus Jacobus post nos velociter advolvit. Cumque pro me et contra me diutius ad invicem disceptassent, illo cogente venimus ad quoddam pratium ubi beata Maria cum universis sanctis ad colloquium residebat. Beatus ergo Jacobus ante eam pro me contra dæmones conqueritur. Et cum illa dæmones increpasset jussit ut reviverem. Sicque sanctus Jacobus me suscepit et hic confestim restituit. » Quod cum audissent astantes, eum in domo cum gaudio detulerunt. Et statim sanato, solæ cicatrices loco vulnere remanserunt. Post triduum peragens ipse cum asino et mendico redeuntibus sociis obviavit, et vix tandem cognitus stupentibus, quod gestum fuerat enarravit. Et post omnes ad patriam perfecta peregrinatione redientes, hoc quod socii ejus prius narraverant re ipsa confirmavit. Hunc hominem et omnia signa mortis sanctus Ilugo Cluniacensis abbas cum multis aliis vidit, et pro admiratione hoc, ut revelatum est sæpius solitum se vidisse asseruit.

Anno Domini 1100, quidam civis Barcinouræ urbis cum ad Sanctum Jacobum pervenisset, hoc solum ab ipso petiit, ut deinceps a nullis hostibus detineri posset. Rediens ergo ad propria per Siciliam a Saracenis in mari capitur, et per fora et nundinas in XIII urbibus paganis venditur et emitur, et semper catenæ quibus ligatus fuerat solvebantur. Venditione XIII circa crura duplicibus catenis astrictus cum sanctum Jacobum inelamaret, apparuit ei idem apostolus dicens: « Quia cum esses in ecclesia mea tuam a me petisti liberationem corporis tui et non animæ salutem, illico in his periculis lapsus es. Sed quia Dominus misertus est tui, misit me ad te ut etiam nunc eruas te. » Et statim apostolo disparente, ruptis catenis, vir ille solutus, per urbes et castella Saracenorum, quamdam partem catenæ ferens in manibus in testimonium tanti miraculi ad terram suam, Saracenis videntibus, palam rediit. Cumque aliquis paganus ei obvians eum capere tentabat, mox visa catena territus fugiebat. Multi etiam ursi et leones, leopardi et dracones per desertam gradientem devorare volebant; sed statim visa catena quam apostolus tetigerat recedebant. Hunc ipsum hominem catenam in manibus ferentem, et hoc narratum vidi ego ipse.

Anno Domini 1119, vir quidam nomine Brunus de Mineliaco, a Sancto Jacobo rediens, nimis deficientibus egere cœpit, et non habens unde saltem nummatam panis emeret. Die quadam usque ad nonam jejuniens, et mendicare erubescens, tristis et anxius valde fuit. Unde sanctum Jacobum implorans sub quadam arbore solus quievit. Ibi paululum dormiens somniabat quod sanctus Jacobus eum pasceret. Evigilans statim panem subcinericium ad caput reperit, de quo XV diebus, bis in die, sufficienter edebat, et altera die eundem panem in sacculo integrum invenit.

(CALIXTUS PAPA.) Nuper comes Sancti Egidii, Pontius nomine, cum fratre suo ivit ad Sanctum Jacobum; quo pervenientes rogaverunt adilem ut ante corpus apostoli permitteret eis vigilare; consuetudo autem erat ut post solis occasum januæ ejusdem oratorii clauderentur usque mane. Qui noluit. At illi tristes recesserunt ad hospitia sua, et congregantes omnes peregrinos societatis suæ paraverunt sibi luminaria quæ tenerent in manibus, et confortati in fide venerunt ad januas ciutas fere CC peregrini, et orantes dixerunt alta voce: « S. nete Jacobe, si tibi placet peregrinatio nostra, aperi nobis oratorium tuum. »

Nondum verba finierant, et ecce januæ cum tanto strepitu apertæ sunt, ut putarent eas in minutis fractas. Rupta sunt autem repagula et seræ et catenæ quibus obserabantur.

Quidam episcopus de Græcia, Stephanus nomine, relicto episcopatu venit ad Sanctum Jacobum in peregrino habitu, et ibi facta est ei cellula de juncis in qua die noctuque jejuniis, vigiliis et orationibus intendebat. Cumque oraret quadam die, turba rusticorum juxta cellulam ejus apostolum sic rogare cœpit: « Beate Jacobe, bone miles, ab instantibus malis nos libera. » Quod ille audiens, increpans eos dixit: « O stulti rustici, beatum Jacobum non militem, sed piscatorem appellate. » Eadem nocte beatus Jacobus apparuit ei in veste candidissima duas claves in manu tenens, arma ferens fulgentissima ut radii solis, quem terio vocans ait: « Stephane serve Dei, qui me non militem sed piscatorem vocari jussisti, ideo taliter tibi appareo, ut scias me Deo militare; et ut firmius hoc credas, cum his clavibus quas manu teneo portis Colimbræ urbis apertis quæ vii annis a Fernando rege Christianorum obsidione opprimitur, crastino die hora tertia intromissis Christianis eorum reddam potestati; » et ita factum est.

Ortum est aliquando bellum fortissimum inter comitem Fontis Calcarie et militem suum, nomine Guillelmum, qui captus est a comite, et ante eum adductus; quem cum comes decollari jussisset et miles clamaret: « Jacobe apostole Dei, quem Herodes gladio Hierosolymis occidit, adjuva me et libera me a spiculatoris gladio, » ter ictum immensum nudo collo erectis ad cœlum manibus sustinuit, et nil læsus est. Tunc spiculator mucronem fixit in ventrem ejus, quem beatus Jacobus sic hebetavit, quod nec ictum ejus sensit. Tunc comes jussit eum in castro suo recludi. Cui beatus Jacobum invocanti, mane apostolus stans apparuit dicens: « Ecce adsum quem invocasti. Tunc impleta est domus tanta suavitate odoris, ut omnes qui ibi erant putaverunt se esse in paradiso propter odorem et lucem quæ immensa ibi apparuit. Tunc in ipso fulgore beatus Jacobus eduxit eum coram omnibus manu tenens, et perduxit eum usque ad extremam portam castris, custodibus quasi excæcatis, et apertis januis iter usque ad unum milliarium extra muros perrexerunt. Tunc miles amore apostoli accensus perrexit in Galiciam ad visitandum corpus apostoli.

*De vindicta cœlesti in non observantes festum sancti Jacobi.*

Hæc sunt miracula quæ olim beati Jacobi festa non colentibus ultione divina operante evenerunt. Inter Hispanos, apud Tudelionum, die festo sancti Jacobi, triticum rusticus tota die in area excussit; qui ad vesperascente die balneum quod juxta idem castrum miro opere Saraceno antiquo factum est intravit. Cunque in eo sederet, statim pellis dorsi ejus ab humeris usque ad crura balnei parietibus adhæsit, cunctisque videntibus, ob transgressionem tanti festi spiritum exhalavit.

Inter Vascones apud Albinetum sancti Jacobi diem plebs colere renuens, tota die operabatur: sed divina ultione totum castrum ejus nocte sequenti consumptum est igne, nec fuit qui sciret ex qua parte progrediretur ignis; sed e cœlo dicitur evenisse.

In episcopatu Bisuntensi, Bernardus de Majora, hac die sancti Jacobi tritici manipulos cum carro tota die, vicinis contradicentibus, duxit, et ad vesperam, eo sic operante, tempestivus ignis ac validus e cœlo veniens carrum, manipulos et boves in cinerem redegit; sed et mulieres quædam quæ cum illo erant, ab aliis supervenientibus in fonte proximo deportatæ sunt, ut ignis calore evaderent, et vix evaserunt.

Item Harduinus, ejusdem villæ miles, eodem die plaustrum suum cum manipulis tritici tota die duxit; sed ultio divina boum oculos excæcavit.

Inter Gothos provincie Montispessulani jussu cujusdam militis Mircoriensis rustica quædam apud villam Sancti Damiani, die sancti Jacobi, panem subcinericium fecit et coxit; quo allato ad mensam atque confrecto coram cunctis discumbentibus sanguinolentus apparuit. Et dum magis frangeretur, magis ac magis sanguinem rejecit. A Domino factum est istud, etc.

*Hæc ac libello Calixti papæ dicta sufficiant.*

## SERMONES QUATUOR DE SANCTO JACOBO APOSTOLO

IN GALLÆCIA HABITI.

(Editi primum a P. Joanne Mariana S. J., recusi postmodum in *Bibliotheca Patrum Lugdunensi*, tom. XX, pag. 4278.)

### SERMO PRIMUS.

IN VIGILIA S. JACOBI ZEBEDÆI APOSTOLI.

Lectio secundum Marcum, cap. iii, vers. 13: *In illo tempore ascendens Dominus Jesus in montem, vocavit ad se quos voluit ipse, et venerunt ad eum, et fecit ut essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos prædicare, etc.*

Vigiliae noctis sacratissimæ solemnitatis beati Jacobi Zebedæi, apostoli Gallæciæ, nobis, dilectissimis fratres, advenerunt: in quibus nobis est a malis cessandum et in bonis actibus persistendum, et divinæ charitatis intima affectione lætandum. Quam nimirum solemnitatem congruum est ut jejuniis et

A vigilia prævenire satagamus, et in quantum possumus delictorum nostrorum maculas gemitibus, lacrymis et eleemosynis tergamus, concordiam et charitatem diligamus, transitoria mundi oblectamenta contempnamus, vera patriæ cœlestis gaudia tota mentis aviditate amemus, et ut nobis a justo iudice debita relaxentur, pro ipsius amore debito inveniri valeamus. Hinc est quod ecclesiastica religio ante majorum sanctorum solemnia ab illicitis abstinere, jejunare ac vigilare constituit, ut in hac videlicet die caro, per continentiam aliquantulum afflictæ, a peccatorum sordibus expietur. Et licet omnibus diebus orare et abstinere conveniat, hæc tamen die amplius jejuniis, eleemosynis ac precibus inservire